

ENVELLECIMENTO, AUTISMO E CALIDADE DE VIDA

AUTISMO GALIZA

ANO EUROPEO DAS PERSOAS CON DISCAPACIDADE

MAREMAGNUM

 AUTISMO GALIZA

Nº 7. Ano 2003

Número Ordinario

Director

Cipriano Luis Jiménez Casas
ciprianoluis@retemail.es

Consello de Redacción

Ana Martínez Díez
Enma Cuesta Fernández
Susana Rodríguez Blanco
Estrela Vázquez Allegue
María Alonso González
Cipriano Luis Jiménez Casas

Corrección Lingüística

Azucena Vázquez

Gravado portada

Perfecto Estévez

Edita

AUTISMO GALIZA

Rúa Home Santo de Bonaval, 74 baixo
15703 Santiago de Compostela

Tfno. 34 981 589365

Fax 34 981 589344

Móvil: 670 797656

E-mail: autismogalicia@telefonica.net

Dep. Legal: 378-1997

Impresión

Comercial Gráfica Nós. Príncipe, 22 baixo - Vigo

Sumario

7

Editorial

ENVELLECIMENTO, AUTISMO E CALIDADE DE VIDA

11

OS DEREITOS DAS PERSOAS MAIORES AFECTADAS DE AUTISMO.
CARA UNHA MELLOR CALIDADE DE VIDA

Autismo Europa

21

DISCAPACIDADE INTELECTUAL E AVELLENTAMENTO

J. C. Millán Calenti, M^a. J. López Rey, J. Quintana Mirón, Luis Meleiro Rodríguez

29

EVOLUCIÓN DO TRASTORNO AUTISTA NA IDADE ADULTA E
PROBLEMAS DE SAÚDE ASOCIADOS

Francisco Rodríguez-Santos

Profesor asociado da Universidade Autónoma de Madrid

39

PROXECTO PARA O RECOÑECIMENTO E VALIDACIÓN DOS SERVIZOS
DE DIAGNÓSTICO E ORIENTACIÓN DAS ASOCIACIÓNS MEMBROS DE
AUTISMO GALICIA

C. L. Jiménez Casas, P. Martínez Iglesias, A. Lago Cabaleiro, M. A. Paz Jiménez,
F. García Rey, C. Márquez López, A. Martínez Díez, A. Otero Carreiras,
A. López Méndez, P. Rodríguez Garrido

51

ACERCA DAS DIFICULTADES DE DETECCIÓN E DIAGNÓSTICO
DO TRASTORNO DE ASPERGER

Juana M^a. Hernández Rodríguez

*Profesora asociada do Departamento de Psicoloxía Evolutiva e da Educación da
Universidade Autónoma de Madrid*

59

SITUACIÓN E NECESIDADES EDUCATIVAS DOS ALUMNOS CON
TRASTORNO DO ESPECTRO AUTISTA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA
DE GALICIA

C. Márquez López, E. Blanco García, X. C. González Campo, A. Rodríguez Díaz,
P. Martínez Iglesias, A. Otero Carreiras, A. Martínez Díez, P. Rodríguez Garrido,
A. López Méndez

75

ESPECTRO AUTISTA E ODONTOLOXÍA

Pedro Diz Dios

Profesor de Odontoloxía. Universidade de Santiago de Compostela

81

ESTUDIO LONXITUDINAL DE ADULTOS AUTISTAS NA COMUNIDADE
FORAL DE NAVARRA

Ana Díaz de Rada Igúzquiza

Licenciada en Pedagogía e Doutora en Psicoloxía. Universidade Pública de Navarra

89

MANUAL PARA A UTILIZACIÓN DO CUESTIONARIO SOBRE
A CALIDADE DE VIDA

Kenneth D. Keith, Robert L. Schalock

OS DEREITOS DAS PERSOAS MAIORES AFECTADAS DE AUTISMO. CARA UNHA MELLOR CALIDADE DE VIDA

Autismo Europa*

1. Introducción

As persoas viven moito máis tempo e na maioría dos casos en condicións de saúde máis favorábel. As persoas afectadas de autismo beneficianse igualmente deste alongamento da vida

No transcurso dos últimos 40 anos, a esperanza de vida da poboación mundial aumentou unha media de 20 anos. As mellores prestacións sanitarias e sociais están na orixe destas cifras espectaculares. O Plan de Acción Internacional das Nacións Unidas estima que entre 1975 e 2025, a poboación mundial dobrarase cun aumento do 224% no que cocirne ás persoas anciáns de máis 60 anos.

“A mediados de século, a taxa de persoas anciáns na sociedade dobrarase para pasar de 1 de cada 10 a 1 de cada 5. O envellecemento demográfico constatado desde hai moito tempo nos países desenvolvidos, acelérase sensiblemente hoxe tamén nos países en vías de desenvolvemento.” (Kofi Annan, 2001)

Estas cifras aplícanse igualmente ás persoas afectadas dunha eiva intelectual. Segundo os documentos redactados pola Organización Mundial da Saúde (OMS) e a Asociación Internacional para o Estudio Científico das Eivas Intelectuais (AIESHI), os factores sociais e médicos producen o aumento da lonxevidade e son tamén a causa do alongamento significativo da duración da vida das persoas con eivas inte-

* AUTISMO EUROPA é unha rede europea que reagrupa arredor de 80 asociacións de pais de persoas con autismo en 31 países europeos, dos cales 14 estados membros. O seu obxectivo principal é o de promover e defender os dereitos das persoas afectadas de autismo e as súas familias así como mellorar as súas condicións de vida. Autismo Europa é membro fundador da plataforma das ONG europeas do sector social e do Foro Europeo de persoas eivadas. Para máis información sobre Autismo Europa e os seus membros consulta o seu lugar en Internet: www.autismeurope.org

lectuais tanto nos países desenvolvidos como nos países en vías de desenvolvemento. Janiki (2000) propón unha estimación de 4 persoas afectadas dunha eiva intelectual por cada 1000 persoas anciáns.

Temos pouco coñecemento sobre o proceso de envellecemento das persoas afectadas de trastornos autistas. Non hai ningunha estatística sobre a súa condición específica. Porén, pódese citar como exemplo, os rexistros do hospital Stoke Park no Reino Unido. Mostran que no transcurso dos 30 últimos anos, os falecementos das persoas afectadas de autismo sobrevidos antes dos 50 anos son menos numerosas que anteriormente. Pódese presumir que as estatísticas son semellantes ás das outras persoas con eivas intelectuais.

Ao longo da última década, dedicáronse diversas conferencias e seminarios aos problemas das persoas anciáns, pero pouco se tratou o problema das persoas anciáns afectadas dun eiva de nacemento. Segundo os estudos presentados parece que non existira ningunha relación evidente entre estes dous colectivos. Baseándose nunha aproximación holística, a Asociación Internacional Autismo Europa dirixe unha campaña de sensibilización para subliñar a importancia do estudo dos problemas comúns e específicos aos que se enfrontan estes dous colectivos, así como a necesidade de propoñer e esixir solucións.

2. O que sabemos con relación ás persoas anciáns afectadas de autismo e outras eivas de gran dependencia

2.1. Problemas de saúde

As persoas afectadas de autismo teñen os mesmos problemas causados polo envellecemento que a poboación en xeral, mais estes problema agrávanse a causa dos factores neurolóxicos, psicolóxicos, e fisiolóxicos ligados á súa condición específica.

Factores neurolóxicos e psicolóxicos unidos aos efectos secundarios dos medicamentos, a miúdo utilizados de xeito abusivo durante toda a súa vida, poden causar problemas engadidos, como a alteración da mobilidade.

A evolución ou as consecuencias de enfermidades específicas como a epilepsia, así como as das intervencións terapéuticas, deben igualmente ser tomadas en consideración

Problemas psicolóxicos derivados da morte e o loito por un membro da familia e polos amigos.

Crises de depresión, ás veces sen causa aparente.

2.2. Problemas de comunicación e de interacción –risco de illamento

Os problemas de comunicación aumentan coa idade e coa desaparición da familia e dos amigos.

As persoas maiores afectadas de autismo teñen unha carencia no ámbito da motivación e da iniciativa para comunicarse máis importante que na súa infancia e adolescencia.

A perda de contacto coas persoas coas que habitualmente había unha interacción tamén contribúe a súa exclusión.

Unha falta de motivación para participar nas actividades culturais e de lecer no seo da comunidade, incluíndo o deporte, aparece ou aumenta coa idade.

As persoas afectadas de autismo teñen grandes dificultades para establecer e manter o diálogo.

As súas capacidades de interacción social son xeralmente deficitarias.

A ausencia de diálogo e as dificultades para expresar as súas emocións e sentimentos cara alguén acentúanse coa idade.

O risco de illamento presenta un perigo real de exclusión social.

2.3. Problemas de comportamento

Poden xurdir problemas de comportamento ou agravarse por:

Problemas de avellentamento, problemas de saúde, dificultades de comunicación para expresar a dor, un cambio de vida cotiá resultado do envellecemento dos pais:

- deixar a casa,
- cambiar de traballadores sociais,
- enfrontarse a un novo ambiente,
- perder os referentes familiares,
- cambiar de lugar de actividade ou de fogar,
- perda dos parentes,
- falecemento dos membros da familia.

2.4. Falta de lugares de vida adaptados e servizos de axuda.

Vivindo na casa

Os membros da familia, e particularmente os pais de persoas maiores con autismo e outras persoas eivadas con gran dependencia, enfrontanse cos seus propios problemas de avellentamento. Xa non son capaces de prestar a asistencia adecuada cada día o seu rapaz. Vivir na casa sen a axuda dos traballadores sociais complementarios chega a ser agora imposible.

Lugares de traballo e de aprendizaxe

Os centros de día deben igualmente facer fronte ao problema de envellecemento dos seus usuarios. En Francia, desde os anos 80, os obradoiros de axuda polo traballo para persoas eivadas e outros lugares de traballo protexido comezan a enfrontarse cos problemas do porvir dos seus usuarios. A consecuencia é que a maior parte das persoas afectadas de autismo deben deixar o seu domicilio e o seu centro de día para integrarse noutros lugares como hospitais e fogares para persoas dependentes ou

mesmo en residencias para anciáns. Deberon deixar o seu lugar de vida habitual e deberon facer fronte ao descoñecido e por veces a un ambiente desacougante con novas persoas, xeograficamente lonxe da casa. Perden as referencias visuais que lles dan informacións, consolo e sentido á súa vida.

Servicios para persoas anciáns sen eiva

As persoas afectadas de autismo deben facer fronte a dificultades específicas causadas por un internamento en servicios que están pensados para persoas máis vellas e non para persoas eivadas moito máis novas. As persoas non eivadas entran na residencia de anciáns a unha idade moito máis avanzada que as persoas afectadas de autismo. As consecuencias son:

- Actividades orientadas cara a persoas moito máis vellas: programas de TV, tipo de música, actividades exteriores, etc.
- Reaccións negativas das persoas máis vellas fronte aos comportamentos particulares de persoas afectadas de autismo.
- Falta de coñecementos do persoal sobre a especificidade do autismo.
- Enfrontamento das persoas afectadas de autismo coa morte e o loito.

Na maioría dos países europeos, hai unha falta cuantitativa de fogares apropiados para persoas afectadas de autismo. Soamente un pequeno número de persoas afectadas dunha eiva de gran dependencia ten acceso a apartamentos onde poidan vivir coa axuda que eles precisan.

A maior parte dos centros de día existentes, así como os fogares e os hospitais, non ofrecen ningunha posibilidade de aprendizaxe.

2.5. A ausencia da aprendizaxe continuada durante toda a súa vida

No Memorandum sobre a educación e a formación publicada polo Consello Europeo en Lisboa (2000) estipula que toda persoa ten dereito a mellorar os seus coñecementos, as súas capacidades e as súas competencias durante toda a súa vida.

Este Memorandum defende tamén a necesidade dunha acción educativa que se estenda a tódalas idades. As persoas con autismo e tódalas persoas discapacitadas deben contar coa posibilidade de aprender no transcurso de toda a súa vida. As dificultades de aprendizaxe tan importantes que presentan as persoas con autismo fan que o seu ritmo de aprendizaxe sexa, na maioría dos casos, moi lento se non contan cunha axuda permanente non poden seguir aprendendo.

Na maioría dos países europeos, sen embargo, as persoas discapacitadas que presentan unha eiva severa, non teñen a posibilidade de aprender en tódolos momentos da súa vida, nin nos centros de día, nin nas residencias. As persoas, da cal a discapacidade supón unha gran dependencia tamén soen ter moitas dificultades para usar os servicios que oferta a comunidade.

2.6. A carencia de persoal formado

Non é fácil encontrar e manter a un persoal disposto a facerse cargo dunhas persoas do cal o comportamento soe empeorar cando envellecen. Resulta difícil tamén controlar e frear os posibles abusos e negligencias dos que poden ser obxectos as persoas que teñen grandes dificultades de comunicación e non poden polo tanto expresar os seus sentimentos ou dores. O persoal pódese sentir desbordado ante situacións sociais difíciles que non é capaz de comprender e isto si que pode carrexar certos riscos. É necesario que o persoal este preparado para interpretar e saber reconducir esas situacións. Isto tamén ocorre cos comportamentos debidos a problemas sensoriais graves.

A remuneración do persoal non sempre se corresponde coas tarefas difíciles que se esperan deles.

Seguir unha formación non resulta nada fácil para un persoal non cualificado, en xeral, son formacións non institucionalizadas que dependen da iniciativa do persoal, dos directores e dos pais.

A continuación citaremos algúns problemas que identificaremos no transcurso das formacións destinadas ó persoal non cualificado:

- A diversidade da súa formación de base
- A dificultade para a lectura e comprensión dos textos e outros soportes que esixen a utilización de materiais moi variados.
- As becas ou outras formas de financiación destinadas ás persoas en prácticas son insuficientes e os cursos de recuperación para paliar a súa falta de competencias iniciais son escasos.
- A falta de coñecementos sobre os dereitos das persoas con discapacidade (severamente discapacitados) e a capacidade de expresión das súas necesidades.

2.7. A carencia dunha axuda económica realista e apropiada

Nalgúns países europeos como Dinamarca, Suecia ou Noruega, as persoas discapacitadas beneficianse dunha financiación adecuada, dun entorno de calidade, de servizos médicos, de diferentes formas de ocio e de actividades deportivas adaptadas. Sen embargo, na maioría dos países europeos, as persoas discapacitadas, e en particular, aquelas que sofren unha discapacidade severa con gran índice de dependencia, non teñen dereito a unha financiación individualizada acompañada de axudas adecuadas, máis que en raras ocasións. En xeral, non teñen acceso a unha vida independente e non dispoñen de axudas para as súas familias, que tamén envellecen, axuda esta que podería permitirlles seguir vivindo nas súas casas. Algúns países so sosteñen economicamente ás persoas discapacitadas que viven en institucións (hospitais ou outros establecementos). Nalgúns países como Francia, equiparase á persoa discapacitada de máis de 60 anos coa persoa válida da súa mesma idade sen ningunha base legal e por razóns puramente económicas.

2.8. A ausencia de lexislación adecuada

Nestes últimos anos, a Unión Europea e o Consello de Europa aprobaron leis e directrices, artigos e recomendacións para as persoas discapacitadas e en contra da discriminación. O artigo 13 do Tratado da Unión Europea contra as discriminacións de todo tipo é un dos textos máis relevantes. Pero fai falta moito tempo para cambiar as mentalidades e a actitude dos que deciden e da sociedade.

3. Cara a unha mellora da calidade de vida das persoas con autismo e das súas familias

3.1. Principios básicos

A declaración escrita do Parlamento Europeo sobre os dereitos das persoas aqueixadas de autismo, adaptada polo Parlamento en 1996 e sobre a Carta dos Dereitos das Persoas Autistas aprobada pola Asociación Internacional Autismo Europa en 1992, Declaración das Nacións Unidas sobre os Dereitos do Home das Persoas Discapacitadas (1975) e outras declaracións e cartas adecuadas que se refiren ás persoas discapacitadas.

Tratados e directrices publicadas pola Unión Europea sobre os dereitos das Persoas Discapacitadas que se refiren particularmente ás persoas cunha discapacidade con gran dependencia.

Documentos elaborados pola L'EDF sobre os Dereitos das Persoas con discapacidades e en particular as persoas discapacitadas con gran dependencia. Principios aprobados no ano 2002 na Declaración de Madrid.

2001 en Verona: Declaración respecto ás persoas maiores cunha discapacidade intelectual Proxecto de resolución do Consello de Europa sobre a vida en sociedade para as persoas discapacitadas que precisan axudas importantes.

3.2. Plan de acción

As persoas con Autismo, os seus pais, irmáns, outros membros da familia ou representantes legais deben participar activamente na elaboración dun plan.

É esencial a existencia de:

- Un diagnóstico e información precisa sobre as condicións de saúde específicos
- Unha avaliación da saúde e da situación específica da persoa con autismo capaz de diferenciar as enfermidades que ten que ver coa súa idade das que resultan das condicións de saúde específicas ligadas ó autismo
- Unha consideración das enfermidades xenéticas asociadas ó autismo.
- Unha detección da progresión ou consecuencias das enfermidades específicas e das intervencións terapéuticas
- Unha prevención dos problemas asociados ás condicións de saúde particulares. Durante toda a súa vida as persoas con autismo deben contar coas mesmas medidas de saúde preventiva e deben recibir as mesmas informa-

cións que o resto da poboación: nutrición, exercicios, hixiene buco–dental, medidas de seguridade e prevención de riscos, como por exemplo, a toxicodependencia.

- Unha avaliación dos efectos secundarios debidos a unha medicación a longo prazo.

O desenvolvemento da comunicación

Favorecer, si é posible, o diálogo:

- Animando os mozos a participar coas persoas con autismo nas manifestacións culturais e outros tipos de ocio ou actividades deportivas na comunidade
- Propoñendo actividades de teatro, pintura, barro,...
- Facilitando o contacto con diferentes escolas, organizacións para mozos e outras institucións.

Avaliación multidisciplinar e coordinación das intervencións

As persoas que sofren unha discapacidade que supón unha gran dependencia así como un gran número de persoas con autismo necesitan intervencións puntuais para controlar as súas crises ocasionais ou os seus trastornos do comportamento.

As intervencións deben estar coordinadas e enmarcarse dentro dun programa de axuda individualizada, e holística elaborado a partir dunha avaliación multidisciplinar.

O programa de axuda individualizada debe ter en conta:

- As capacidades funcionais da persoa
- Os intereses e desexos da persoa e a súa familia. O programa de axuda individualizada debe incluír, entre outros, os obxectivos seguintes:
 - Desenvolver e manter a autonomía na casa ou na institución
 - Mellorar as competencias sociais na sociedade

Disposición e adaptación dos servicios

Existe unha necesidade urxente de avaliar os servicios xerais e especializados para mellorar a Calidade de Vida (material, emocional e de benestar, dereitos, autodeterminacións, relacións interpersoais, inclusión social e desenvolvemento persoal) e nos servicios xa existentes e futuros (Declaración de Verona do 2001). O establecemento dos servicios debe ser froito do diálogo. So así poderán as familias e os profesionais identificar as necesidades individuais da persoa discapacitada. Esta podería ser tamén, unha vía para reducir o risco de illamento e polo tanto de exclusión. Deben dispor dun abano amplo e diverso de servicios. Todo servico debe ser de calidade.

Equipamento das vivendas

As persoas que se van facendo maiores tenden a permanecer nas súas propias casas máis tempo e so se trasladan a unha institución cando o seu estado de saúde ou a súa avanzada idade obrígaos a iso. Así debe ser tamén para as persoas con autismo.

Calquera tipo de residencia debe ser recoñecida oficialmente: a casa, a familia de acollida ou o establecemento, todo lugar onde a persoa afectada de autismo habitaba antes de que a severidade da súa condición ou a situación da súa familia o excluíran. As persoas envellecidas con autismo que vivan na súa casa ou cunha familia de acollida deben acollerse as axudas segundo as necesidades específicas de cada persoa e da súa familia para así poder dar a posibilidade de poder continuar vivindo na casa. Isto poderá incluír:

- A disposición de axudas especiais a casa (médicos, técnicas, garda, adaptación o ambiente, etc.) e axudas destinadas os membros da familia envellecida
- Actividades na comunidade ou integración a tempo parcial nun establecemento para persoas afectadas de autismo
- Desenvolvemento de apoios técnicos e o reforzo do persoal de apoio na casa

Hai que preparar a persoa con autismo o cambio de domicilio ou de estilo de vida, ou no momento da saída da súa casa para vivir nun establecemento ou aínda a transferencia dun establecemento a outro. En cada caso, o novo entorno debe ser adaptado as necesidades específicas da persoa con autismo.

Persoas envellecidas con autismo vivindo nun apartamento terapéutico

Persoas envellecidas con autismo vivindo en establecementos: é preferible continuar gardando as persoas con autismo no mesmo establecemento onde eles están habituados a vivir. Alternativamente, eles poderían integrarse nunha estrutura situada nas proximidades. Prever un apoio médico complementario: enfermeiros, persoal de axuda complementaria, coidados hospitalarios, apoios técnicos, accesibilidade, etc. As persoas envellecidas con autismo que vivan nun establecemento deben beneficiarse dun mantemento de contactos familiares cos seus familiares envellecidos: o persoal pode ter un rol activo na preservación das relacións permitíndolle as persoas con autismo facer visitas os seus familiares a casa ou tomando medicamentos para recibir os familiares no establecemento. As persoas envellecidas con autismo vivindo nunha estrutura especializada para persoas eivadas e envellecidas.

Crear novos tipos de residencias ou fogares especializados con coidados médicos para persoas eivadas e envellecidas, de gran dependencia e tendo os coidados importantes nos coidados médicos.

Formación profesional do persoal

Tendo en conta o resultado da investigación e comparando a experiencia de países desenvolvidos e considerando as necesidades dos países no Norte de Europa, do Sur e do Este é urxente poñer en consideración:

- Unha formación do persoal coordinada e preparada de acordo a un plan sistemático e unha aproximación holística.
- Programas de formación profesional basados sobre os datos da investigación
- Un programa de formación combinando a teoría e a práctica
- Unha formación refírese os novos modelos e as innovacións no dominio dos servicios
- Programas para axuda doméstica destinada as persoas envellecidas con autismo e a súa familia
- Información sobre os procesos de axuda centrados sobre a persoa para dar o persoal os coñecementos e competencias necesarias para conseguir practican-tes responsables.

Axudas realistas e axeitadas

As persoas afectadas de autismo e as outras poboacións de gran dependencia deben ter a posibilidade de vivir dunha forma independente no país europeo onde eles naceron ou eles viven e ter os mesmos dereitos no que supoñen as axudas financeiras realistas e apropiadas para:

- Ter acceso a unha boa calidade de vida en termos de benestar físico, emocional, social, material
- Ter un entorno favorable para a comunicación e adaptado os problemas de comportamento da persoa con autismo
- Vivir unha vida san e integrada na comunidade
- Escoller a súa vida na casa, nunha residencia ou nun fogar con axuda axeitada de servicios de educación e de coidados.

Unha lexislación axeitada

Os principios da ONU así como a lexislación e as directivas da Unión Europea deben ser incluídas nas lexislacións de cada país. A lexislación nacional existente debe ser aplicada.

Campañas de sensibilización deben ser aplicadas polos gobernos, as autoridades locais e rexionais e os organismos non gobernamentais.

MEMBROS DE AUTISMO GALICIA

APACA

Asociación de Pais de Autistas e
Psicóticos da Comarca de Arousa
✉ Rúa Moreira, 29
36613 Vilagarcía de Arousa
☎ 986 501 548

APACAF

Asociación de Pais do Centro de Apoio
Familiar para Autistas e Psicóticos “A
Braña”
✉ Rúa Placer, 5-3º B
36202 Vigo
☎ 986 226 647
E-mail: apacaf@wanadoo.es

APA MECOS

✉ Baión
36614 Vilanova de Arousa
☎ 986 565 128
☎ 986 565 944

A.S.P.A.N.A.E.S.

Asociación de Pais de Persoas con autismo
e outros T.X.D. da Provincia da
Coruña
✉ Castro de Elviña, s/n
15008 A Coruña
☎ 981 130 044
☎ 981 130 787
E-mail: aspanaes@terra.es

AUTISMO OURENSE

✉ Alférez Provisional, 2 entrechán
32003 Ourense
☎ 988 219 389
☎ 988 218 003
E-mail: autismor@teleline.es

AUTISMO VIGO

✉ García Barbón, 108-1º B
36201 Vigo
☎ 986 436 516
☎ 986 228 528

B.A.T.A.

Asociación para o Tratamento do Autismo
✉ Baión
36614 Vilanova de Arousa
☎ 986 565 128
☎ 986 565 944
E-mail: asociación - bata@wanadoo.es

APA CASTRO NAVÁS

Centro Ocupacional-Residencial para persoas
adolescentes e adultas con Autismo
✉ Navás, 11-Priegue
36391 Nigrán
☎/☎ 34 986 365 558
E-mail: menela@retemail.es

FUNDACIÓN MENELA

✉ Avda. Marqués de Alcedo, 19
36203 Vigo
☎ 986 423 433/986 484 074
☎ 986 484 228/483 406
E-mail: menela@retemail.es

FUNDACIÓN AUTISMO CORUÑA

✉ Castro de Elviña, s/n
15008 A Coruña
☎/☎ 981 293 833

APA MENELA

Centro de Educación Especial para
nenos/as con Autismo
✉ Camiño da Veiguiña, 15-Alcabre
36212 Vigo
☎/☎ 34 986 240 703
E-mail: menela@retemail.es

RAIOLAS - AUTISMO LUGO

Asociación de Pais e Persoas con
Trastornos Xeneralizados do
Desenvolvemento
✉ Rúa Río Sil, 40-1º B
Lugo
☎ 617 949 222
E-mail: pendello 2@wanadoo.es

SOLICITUDE DE SUBSCRICIÓN

Si, desexo recibir a revista MAREMAGNUM, directamente no meu domicilio ó prezo de 12,02 euros exemplar, IVE incluído

Forma de pagamento: Domiciliación bancaria
 Xiro Postal
 Talón bancario

A nome de AUTISMO GALIZA
 Rúa Home Santo de Bonaval, 74 baixo
 15703 - Santiago de Compostela

Nome e apelidos

Enderezo

Código Postal Teléfono

DATOS PARA A DOMICILIACIÓN BANCARIA

Banco/Caixa.....

Axencia Nº

Poboación Provincia

Nome do titular

Prégolles carguen na miña conta/libreta nº
o pagamento dos recibos que lles presente anualmente MAREMAGNUM na
miña calidade de subscritor a dita publicación.

Sinatura

En, a de de

